

دانشجویان عزیز با عرض سلام و وقت به خیر و با آرزوی شادی و سلامتی برای شما و خانواده محترم دانشجویان عزیز بحث رشد کودک را با رشد در بازه سنی ۶ تا ۱۱ سالگی ادامه می دهیم ولی از آنجایی که مطالب این فصل با توجه به سر فصل های ارائه شده در قالب تکلیف عملکردی (کار عملی به صورت گروهی) به شما عزیزان ارائه شده است لذا خلاصه ای از مطالب ارائه می گردد (توجه: بازه سنی دوره کودکی دوم در اغلب کتاب های رشد ۷ الی ۱۲ سالگی است ولی در سر فصل ارائه شده از سوی دانشگاه بازه سنی ۶ الی ۱۱ سالگی ذکر شده که ما نیز در اینجا همین بازه سنی را در نظر می گیریم):

دوره خلاقیت و بازی:

روانشناسان، این دوره را دوره خلاقیت و بازی نام گذاری کرده اند یعنی دوره ای که در آن معلوم خواهد شد، کودک در آینده خلاق می شود یا دنباله رو. و به این دلیل بازه سنی ۶ تا ۱۱ سالگی را سن بازی نام نهاده اند چونکه فعالیتهای بازی در این دوره بسیار متنوع است.

رشد جسمی (از ۶ تا ۱۱ سالگی):

– طول قد :

– افزایش طول قد یک دختر متوسط ۱۱ ساله و یک پسر با همین مشخصات بین ۵ تا ۸ سانتیمتر است و تقریباً طول کلی بدن آنان در حدود ۱۴۷ سانتیمتر است ولی طول قد پسران تا حدودی کمتر است.

– وزن بدن :

– افزایش وزن کودکان به طور متوسط ۱/۵ تا ۲/۵ کیلوگرم در سال است. رشد این افزایش وزن نسبت به طول قد تا حدودی بیشتر است.

– تناسب بدن :

در طول مدت این دوره اختلاف نسبت اندام های بی تناسب که در دوران قبلی وجود داشت از بین می رود ولی هنوز اندازه سر نسبت به سایر اعضای بدن بزرگتر است.

نمو دندان ها (از ۶ تا ۱۱ سالگی) :

در این دوران تفاوت های زیادی از لحاظ رشد دندان ها در بین کودکان وجود دارد. کودک در اواخر این دوره و شروع دوره بلوغ از ۳۲ دندان دائمی دارای ۲۸ دندان می باشد و چهار دندان باقیمانده که دندان های عقل نامیده می شوند در دوره نوجوانی ظاهر می گردند.

مهارت های دوره کودکی دوم (از ۶ تا ۱۱ سالگی):

الف) مهارت های فردی :

– غذا خوردن، لباس پوشیدن، استحمام و مواظبت از خود، مهارت هایی هستند که کودک باید در طول مدت این دوره قادر به انجام این وظایف و یا مهارت ها باشد. (هدف کمک به خود)

ب) مهارت های آموزشی :

– این گونه مهارت ها مستلزم آموزش در کلاس درس مدرسه و فراگیری خواندن، نوشتن، حساب کردن، رسم، نقاشی و غیره می باشد.

ج) مهارت های بازی :

– کودکان در این دوره باید در بازی هایی مانند انداختن و گرفتن توپ، دوچرخه سواری و شنا مهارت کافی داشته باشند.

د) مهارت های اجتماعی :

– عبارت است از همکاری با والدین در امور جزئی، خانه داری مانند نظافت خانه، خرید و غیره می باشد. ولی در مدرسه کارهای مهمتری

می توان انجام دهد. این قبیل فعالیت ها کودک را برای اجتماعی شدن، شرکت در گروه های مختلف، عضویت در تیم های ورزشی و غیره مهیا می سازد. (هدف کمک به دیگران)

رشد تکلم (از ۶ تا ۱۱ سالگی):

الف - تبدیل تکلم خودمدار به تکلم اجتماعی.

ب - جایگزینی انتخاب و کنترل در تکلم به جای پر گوئی .

ج - تکلم به عنوان شکلی از ارتباط .

رشد شناختی (از ۶ تا ۱۱ سالگی):

از نظر پیاژه به عنوان دوره عملیات عینی است. و دارای خصوصیات زیر می باشد:

۱- عمل بازگشت پذیری است (یک متر صد سانتی متر است. صد سانتی متر هم مساوی یک متر است و یا $4 = 2 + 2$ و $2 = 4 - 2$).

۲- توانایی نگهداری ذهنی: نگهداری ذهنی مایع، ماده، عدد، طول، در ۶-۷ سالگی، وزن در ۹ سالگی، مساحت در ۹ تا ۱۰ سالگی، حجم ۱۱ سالگی.

- استدلالهای مورد استفاده در نگهداری ذهنی، استدلال این همانی (خمیر گلوله به شکل لوله هردو یکی است). استدلال به صورت عمل عکس (خمیر لوله شده را به شکل اولش در می آورده صورت گلوله) استدلال به صورت جبران (دوتا خط که بلندی یک طرف کوتاهی طرف دیگر را جبران می کند)

۳- توانایی طبقه بندی: اجزا را در کل داخل سازد یا برعکس اجزا از کل جدا کند.

۴- توانایی ردیف کردن: منطق روابط

۵- توانایی تفکر نسبی: یعنی کودک در نیمدوره عملیات عینی درک می کند که بسیاری از واژه هامل بلندتر، کوتاه تر، تاریک تر به روابط اطلاق می شوند به خصوصیات مطلق آنها.

۶- در این نیمدوره کودکان می توانند دو اصل منطقی مهم را درک کنند اصل اول، اصل همسانی و تساوی است مثلاً اگر الف از لحاظ خصوصیتی (مثلاً طول) مساوی ب و ب برابر ج باشد بنابراین الف مساوی ج است. اصل دوم این است که اشیا و پدیده هایش از یک خصوصیت دارند مثل وزن و اندازه. توپ بولینگ کوچک و سنگین است.

۷- مفهوم زمان و مکان:

- کودک بعد از ۸ و ۹ سالگی مفهوم توالی وقایع را در زمان درک می کند (چون زودتر متولد شده پس بزرگتر است).

- استمرار تفاوت های سنی را درک می کند. چون ۵ سال بزرگترم پس همیشه ۵ سال بزرگتر خواهم بود.

- اگر چه در این دوره درک کودک از مکان نزدیک و محسوس فراتر می رود (یعنی از طریق تمرین حواس و به یاری اصطلاحاتی خاص مانند چپ و راست و بالا و پایین و...) ولی درک او از مکان هنوز عینی است و او برای درک مکان های دور نیازمند به تصاویر عینی است.

علل کژیهای اخلاقی در این دوره (از ۶ تا ۱۱ سالگی):

۱- نبود یا بی ثباتی قوانین اخلاقی معین در زندگی روزمره (مادر دروغ بگوید اشکالی ندارد اما کودک حق ندارد دروغ بگوید)

۲- تأثیر رفتار گروه همسالان

رشد هیجانی و اجتماعی (از ۶ تا ۱۱ سالگی):

- او با همسالان روابط دوستی برقرار می کند و در عین حال با آن ها رقابت می کند.

- در این دوره کودکان آمادگی برای انجام تکالیف آموزشی، تربیتی و اجتماعی دارند این دوره، دوره تولید و کار برای آن ها محسوب

می شود.

بازی (از ۶ تا ۱۱ سالگی):

- ۱- بازی های ساختنی
- ۲- بازی های اکتشافی (کشف یک خانه مخروبه)
- ۳- جمع آوری اشیا
- ۴- بازی های ورزشی
- ۵- بازی های سرگرم کننده (مطالعه مطالب ماجراجویانه، خیال بافی، تماشای تلویزیون و....)

رشد نقش جنسی و تفاوت های جنسی (از ۶ تا ۱۱ سالگی):

- پسر ها به رفتار پدر و دختر ها به رفتار مادر توجه دارند.
- تمایل به همبازی هایی موافق با جنس خود.
- شرکت در گروه های اجتماعی همجنس خود

منابع

- ۱-احدی، حسن. بنی جمالی، شکوه السادات. روانشناسی رشد. انتشارات بنیاد، تهران ۱۳۷۱
- ۲-برک، لورا. روانشناسی رشد (جلد اول). ترجمه یحیی سید محمدی. انتشارات ارسباران، تهران، ۱۳۹۰
- ۳-منصور، محمود. روانشناسی ژنتیک، انتشارات چهر، تهران، ۱۳۶۶
- ۴-سیف، سوسن و دیگران، روانشناسی رشد (۱)، انتشارات سمت، تهران، ۱۳۷۹
- ۵-هاشمیان، کیانوش. ابو حمزه، الهام. روانشناسی رشد، انتشارات سنجش، تهران، ۱۳۸۱
- ۶-www.FUKA.IR
- ۷-جزوه روانشناسی رشد مقدم
- ۸-شعبی، فاطمه. سبک دلبستگی و روابط اجتماعی، انتشار الکترونیکی، ۱۳۹۲